

Sáhó Barnabás

MI A TEENDŐ ISKOLA UTÁN?

1. Bevezetés

Felsőoktatási intézményben tanuljak tovább és diplomát szerezzek, vagy dolgozzak? Mikor és hogyan kezdjem a célirányos felkészülést? Hol tehetem fel a kérdéseimet? Mennyiben lesz más az egyetem/főiskola, mint a középiskola? Miket kell mérlegelnem a helyes, felelős döntések meghozatala előtt? Kollégiumban vagy albérletben lakjam majd? Milyen támogatásokat, ösztöndíjakat és egyéb lehetőségeket vehetek igénybe a felsőoktatásban eltöltött tanulmányi időm alatt? Hogy alakul a jogviszonyom? Milyen technikai és információs eszközök segíthetik, gyorsíthatják az ügyeim intézését?

Valószínűleg ilyen és ehhez hasonló kérdések járhatnak a fejedben most, középiskolai tanulmányaid utolsó évében, kedves érettségiző diák. Könyvünk jelen fejezete arra törekszik, hogy összegyűjtse a témához kapcsolódó, fontos kérdéseket, és megoldási javaslatokat nyújtson ezekre. Nem vállalkozhatunk arra, hogy teljes körű és minden igényt kielégítő megoldással vagy recepttel szolgáljunk. Beléptél ugyanis életednek azon szakaszába, amelyben már nem lehet egységesíteni, általánosítani vagy egy megadott, mindenkinél működő sémát követni. Elérkezett az idő, amikor meg kell tanulnod mérlegelni, saját magadnak tapasztalatokat szerezni és felelős döntéseket hozni. Első hallásra ez talán terhet jelenthet, és kissé ijesztően hangzik. Aztán belerázódsz, elindulsz a megismerés útján, élményeket szerzel, s lassan eligazodsz az életben. Ettől válik széppé, értékesé és sajátodévá ez az út. Sok kihívás vár Rád, melyeknek meg kell felelni, hogy sikeresen vehesd az eléd gördülő akadályokat a középiskolában, majd a főiskolán, egyetemen, és aztán az életben is. Igyekezzünk biztos támpontokat nyújtani számodra, hogy tisztán láss addigra, mire döntést kell hoznod.

Ehhez persze a Te tevékeny közreműködésedre is szükség van. Jókor el kell kezdened gondolkodni a pályaválasztással, a továbbtanulással és a jövőddel kapcsolatban.

2. Időben tedd fel a kérdést!

Mint azt a bevezetőben is hangsúlyoztuk, a jövődet alakító egyik legfontosabb tényező az, hogy időben tedd fel a kérdést: mihez szeretnék kezdeni a középiskola után? Bizonyára vannak céljaid, s elég elszánt vagy ezek elérésére. A bűvös kérdés

már a középiskola utolsó előtti évében is felmerülhet. Ekkorra már kikristályosodik, hogy mely tárgyak érdekelnek, és melyekből tudsz a legjobban teljesíteni.

Ennek megfelelően kiválasztod azokat a tantárgyakat, amelyeket fakultáció vagy más keretek között magasabb óraszámban tanulsz az utolsó két évben. S ha mégis változik a véleményed vagy csökken az érdeklődésed, még mindig van alkalmaid arra, hogy az utolsó évben változtass, és más tárgyat tanulj intenzíven.

Felmerülhet az a probléma, hogy valamelyik tantárgyat kiválóan el tudod sajátítani, ennek ellenére mégsem tartozik az érdeklődési körödbe. Más tárgyból viszont, ami jobban érdekelne, nem tudsz olyan jól teljesíteni. Ilyenkor döntened kell, mi a fontosabb: olyan irányba elindulni, amely biztosabb vagy amely iránt sokkal aktívabban érdeklődsz? Az utóbbi esetben azt javasoljuk, hogy kapcsolj teljes erővel a tanulásra, hogy sikerüljön jó jegyeket szerezned és álmaid felsőoktatási intézményében folytatnod tanulmányaidat.

Ha maradsz a biztosabb megoldásnál (tehát olyan tárgyakból érettségizel-felvételezel, amelyekből a legjobbak a jegyeid), akkor is bízhatasz abban, hogy az előtted álló pálya kihívásokkal és izgalmakkal fog telni. Ha a képességeid alapján fogékony vagy rá, akkor bizonyára sikerül majd helyt állni is.

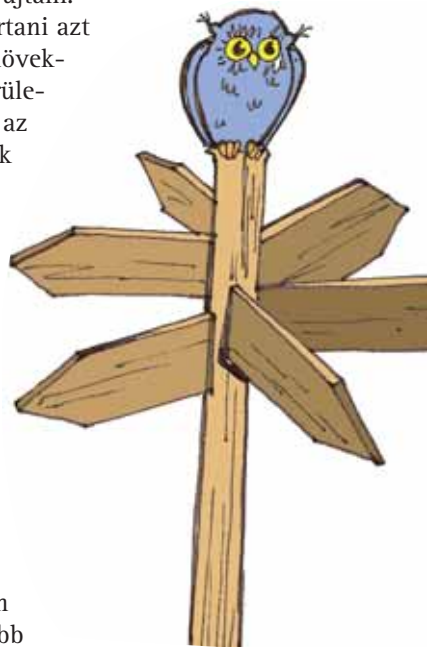
3. Mit érdemes mérlegelni a pályaválasztás előtt?

Korábban esett már szó arról, hogy milyen szempontok mentén érdemes felsőoktatási intézményt választani. A két legfontosabb az érdeklődési terület, valamint azon tantárgyak, amelyekből kiváló teljesítményt tudsz nyújtani.

Ha azonban távolabbra tekintesz, érdemes szem előtt tartani azt a szempontot is, hogy mely pályák, mely szakmák iránt növekszik a kereslet. Másképpen fogalmazva, melyek azok a területek, amelyek várhatóan a leginkább keresetté válnak arra az időpontra, amikor befejezed a tanulmányaidat, és melyek azok, amelyek már most is telítettek.

Ha sikerül rátalálnod olyan területre, amely egyre keresettebbé válik, ez nagymértékben növelheti az elhelyezkedési esélyeidet is! Ennek érdekében a szemfüles diák a felsőoktatási jelentkezési lap kitöltésekor részletesen megtekintí a pályaválasztási és elhelyezkedési arányokat mutató statisztikákat. Bár jósolni ezekből is nehéz, mégis – egyes területeken – nagyon fontos következtetéseket lehet levonni. Ezzel az előrelátó gondolkodással elkerülheted azt a helyzetet, hogy megbánod a választást, és csak évek után döbbsz rá arra, hogy mégsem ez a Neked való munka. Természetesen erre a problémára is létezik megoldás, ezzel könyvünk a későbbiekben foglalkozik.

Az oktatással kapcsolatos hivatalos internetes oldalakon számtalan statisztikát lehet találni, melyek a legkülönbözőbb szempontok figyelembevételével rendszereznek, részletes információkat szolgáltatva az érdeklődőknek. <http://www.npk.hu/public/index.php>

Jelmagyarázat: AN: Alap, nappali képzés mindkét finanszírozási formában
 Állami: Államilag támogatott képzések minden képzési formában és tagozaton

Példaként kiemelünk egy összehasonlító táblázatot, amely a 2005-ös és 2006-os évben vizsgálja a jelentkezők és felvettek megoszlását képzési területenként.

Képzési terület	Jelentkezők		Felvettek		Összesen	Állami	AN	Állami	AN
	összesen	első helyen	összesen	első helyen					
2005									
agrár képzési terület	8 253	5 717	5 587	5 587	5 230	6 475	2 945	6 475	2 945
bölcsészettudományi képzési terület	34 123	23 908	23 229	23 229	14 026	26 369	6 612	26 369	6 612
felsőfokú szakképzés	10 067	4 637	0	0	6 378	9 145	0	9 145	0
gazdaságtudományi képzési terület	42 123	32 295	28 126	28 126	22 013	32 078	10 476	32 078	10 476
hagyományos egyetemi-főiskolai képzés	29	28	0	0	18	0	0	0	0
hitéleti	185	99	143	143	98	169	66	169	66
informatika képzési terület	10 674	7 970	8 311	8 311	6 592	8 907	4 776	8 907	4 776
jogi és igazgatási képzési terület	18 572	14 064	11 108	11 108	7 425	12 707	2 209	12 707	2 209
műszaki képzési terület	21 168	16 190	14 955	14 955	14 085	16 131	8 808	16 131	8 808
művészeti képzési terület	7 519	6 796	6 180	6 180	1 907	6 349	1 316	6 349	1 316
nemzetvédelmi és katonai képzési terület	1 008	753	743	743	281	668	123	668	123
orvos és egészségügytudományi képzési terület	9 060	7 418	7 046	7 046	4 400	8 493	3 067	8 493	3 067
pedagógusképzés	9 145	6 879	4 497	4 497	5 157	8 151	2 477	8 151	2 477
sporttudományi képzési terület	4 668	3 590	2 285	2 285	1 615	3 551	591	3 551	591
társadalomtudományi képzési terület	25 501	14 255	17 909	17 909	9 108	21 554	4 267	21 554	4 267
természettudományi képzési terület	9 132	5 225	7 705	7 705	4 626	8 284	3 460	8 284	3 460
agrár képzési terület	9 448	5 619	7 711	7 711	4 292	8 635	3 040	8 635	3 040
bölcsészettudományi képzési terület	25 234	16 722	19 588	19 588	10 272	21 017	6 997	21 017	6 997
felsőfokú szakképzés	11 831	5 372	0	0	6 093	11 095	0	11 095	0
gazdaságtudományi képzési terület	31 885	24 604	23 446	23 446	17 298	25 694	10 355	25 694	10 355
hagyományos egyetemi-főiskolai képzés	15 051	14 105	6 528	6 528	7 304	8 038	1 316	8 038	1 316
hitéleti	61	37	34	34	37	52	16	52	16
informatika képzési terület	9 200	6 686	7 667	7 667	5 867	7 993	4 698	7 993	4 698
jogi és igazgatási képzési terület	13 569	10 633	7 797	7 797	7 138	8 686	2 476	8 686	2 476
műszaki képzési terület	16 865	12 869	13 006	13 006	11 892	13 719	8 886	13 719	8 886
nemzetvédelmi és katonai képzési terület	728	461	584	584	221	411	134	411	134
orvos és egészségügytudományi képzési terület	9 114	7 538	7 402	7 402	4 409	8 657	3 279	8 657	3 279
pedagógusképzés	9 187	6 620	5 191	5 191	4 315	8 256	2 331	8 256	2 331
sporttudományi képzési terület	5 385	3 888	3 807	3 807	1 533	4 771	793	4 771	793
társadalomtudományi képzési terület	24 039	12 980	17 672	17 672	8 813	20 805	4 844	20 805	4 844
természettudományi képzési terület	8 055	4 392	7 104	7 104	4 410	7 522	3 675	7 522	3 675
2006									

4. Segítség a felkészülésben

1

Az érettségi közeledtével a jövőjéről komolyan gondolkodó diák rádöbben arra, hogy szükséges a tudásának megfelelő szintű rendszerezés és elmélyítés. Talán Te is érzed, hogy az alapóraszám bőven elegendő arra, hogy elsajátítsd a tananyagot, de vajon mennyire elég ez a vizsgákon?

Fontos számításba venni, hogy az osztályban a legkülönbélebb érdeklődésű társaiddal vagy együtt, s az iskola nem vállalkozhat arra, hogy alapóraszámában egyszerre valamennyi diák speciális érdeklődését kielégítse. A fakultáció kiválóan szolgálja azt a célt, hogy magasabb óraszámában tanulj azokat a tantárgyakat, melyekre a hangsúlyt szeretnéd helyezni az érettségi, a felvétel során. Ha úgy érzed, hogy szeretnél rálátást kapni a teljes tananyagra, esetleg direkt módon rendszerezni, akár új szempontok szerint, erre nem mindig nyílik lehetőség iskolai keretek között.

Számos érettségire felkészítő szervezet létezik, amelyek az azonos érdeklődésű diákoknak kínálják a legkülönbélebb kurzusokat. <http://www.diaktanito.hu/erettsegi.htm>; <http://www.erettsegielokeszito.bme.hu/index.php>

Itt szeretnénk felhívni a figyelmedet, hogy ha előkészítőt választasz, akkor szemfülesnek kell lenned, és a minőséget érdemes szem előtt tartani. Manapság számtalan olyan szervezet van, amely profitorientált, s nem a szolgáltatással, hanem az ellenszolgáltatással foglalkozik. A másik végletet azon előkészítők képezik, amelyek ugyan ingyenesek, de elhanyagolható hasznossággal és hatásfokkal bírnak.

Létezik persze középút, de a túlkínálat és a minőségi romlás miatt a diákok többsége sajnos egy idő után belefárad a keresgélésbe (vagy éppen a különféle szervezetek megkeresésébe), és nem jut el az igazán megbízható forrásokig. Léteznek ugyanis olyan képzések, amelyek vezető iskolák elszánt tanárainak kezdeményezésére s nem az anyagi haszon reményében alakulnak, továbbá minőségi oktatási színvonalat biztosítanak elérhető áron (ld. www.matura.suli.hu).

Meggyőződésünk nem ellenkezik a középiskolák vezetőinek álláspontjával, amely szerint az érettségire felkészítés az iskolák feladata, s ezt ők teljesítik is. Ám ezzel együtt hangsúlyozzuk a választás lehetőségének fontosságát, azt, hogy az érdeklődő diákok értesüljenek egyéb, alternatív képzési lehetőségekről, ahol új szemléletet, új metódusokat sajátíthatnak el velük azonos érdeklődésű diákok társaságában. A cél tehát nem a középiskola helyettesítése (hiszen ez eleve lehetetlen vállalkozás), csupán a kiegészítés és a tudás elmélyítése, rendszerezése.

A döntés a diák feladata, a döntés feltételeinek megteremtése azonban valamennyi, az oktatásért felelős szereplő – így a középiskola – kötelezettsége. Ismét arra biztatunk, kedves érettségiző, hogy járj nyitott szemmel a világban, mérd fel és aknázd ki bátran az előtted álló lehetőségeket!

5. Nyelvtanulás

A nyelvizsgapapír megszerzése szükségszerűen hozzátartozik a középiskolai évek sikeréhez, és a felvételi pontokban is fontos tényezőként jelenik meg. A nyelvtudás pedig olyan kincs, amely a diplomához feltétel (legalább egy nyelvizsga-bizonyítvány), és már pályakezdőként is napi szinten hasznosíthatjuk.

Érdemes az egyetemi évek alatt szinten tartani vagy felfrissíteni a meglévő nyelvtudást, hiszen a diploma megszerzése után, az álláskeresés éveiben minden jelentősebb munkahely állásinterjúján alapvető kérdésként merül fel, hogy tudunk-e idegen nyelven kommunikálni.

Nem csak a papír a lényeg, hanem a mögötte lévő tudás is. A diploma és az esetleges szakmai gyakorlat mellett egy állás betöltésének ez a harmadik, nagyon jelentős feltétele! Nyelvtanulási lehetőség bőségesen akad, mind az iskolai keretek között, mind azon kívül. Számtalan nyelvkönyv, nyelviskola, nyelvtanulási módszer között válogathatunk, tehát aki igazán elszánt, annak van alkalma és lehetősége idegen nyelvek elsajátítására. Ha a szabadidő hasznos eltöltését fontosnak tartod, vedd fontolóra ezt a kérdést is!

Sokféle nyelvizsgát lehet ma már letenni, hazait és külföldit is. Fontos tudnod, hogy melyeket fogadják el itthon is, ezek az úgynevezett államilag elismertek! Erről találsz információt a Nyelvizsgáztatási Akkreditációs Központ weboldalán: <http://www.nyak.hu>

6. Egyetem vagy főiskola?

Ebben a kérdésben egyéni céljaid mérlegelésére van szükség. Tény, hogy az egyetemi diploma nagyobb versenyelőnyt jelent a munkaerőpiacon, ugyanakkor fontos hangsúlyoznunk, hogy vannak főiskolák, amelyek olyan képzést nyújtanak, aminek nincs úgynevezett egyetemi megfelelője.

Főiskola választását akkor javasoljuk, ha biztosan tudod, hogy milyen pálya iránt vagy fogékony. A főiskola képzési rendszere az esetek többségében ugyanis más, talán kissé lazább, mint az egyetemé. Ezt sok diák felismeri ugyan, de a benne rejlő lehetőségeket kevesebben aknázzák ki. Neked azt javasoljuk, hogy a bulizás és szórakozás helyett a főiskola mellett járj nyitott szemmel a világban, és próbálgasd bátran a szárnyaidat. Szerezz tapasztalatokat és gyakorlatot munkában, bontakoztasd ki a képességeidet. Ha ezt hatékonyan műveled, diplomád megszerzésének idejére már biztos állásod lehet. Ha mégsem: a szükséges – és számtalan esetben elvárt – gyakorlattal már rendelkezni fogsz, ami hatalmas és értékes lépéselőny a hasonló cipőben járó társaiddal szemben.

Egyetemet azért érdemes választani, mert megbízhatóbb támaszt nyújt. Tény, hogy manapság az egyetemi diploma sem garancia a biztos elhelyezkedésre, de mindenképp hasznos mankó, amire támaszkodhatsz a munkád vagy későbbi tanulmányaid során. Egyetem mellett kevésbé kötetlen az idő-

beosztásod, hiszen sok szemináriumon kötelező a megjelenés, így napjaidat az egyetemi órarendhez kell majd igazítanod. Ha az idővel ügyesen bántsz, az egyetem mellett is lehetőséged nyílik arra, hogy minél több területen teszteld a képességeidet.

7. Egyetemi/főiskolai nyílt napok

Az informálódás egyik legfontosabb helyszíne. A középiskolában eltöltött utolsó tanéved a tanulás mellett a döntésekről szól: pályát, felsőoktatási intézményt kell választanod.

Érdeemes körülmények között gondolkodni, ezáltal elkerülhetővé válik az a probléma, hogy a felsőoktatási intézmény nem váltja be a hozzá fűzött reményeket (*ld. 18. pont*). Bőven találhatsz rá módot, hogy a választás és a döntések meghozatala előtt felmérd az erőviszonyokat és a lehetőségeket. Kiváló alkalmat nyújtanak erre az egyetemi, főiskolai nyílt napok.

A felsőoktatási intézmények ilyenkor betekintést adnak működésükbe és rendszerükbe. Előadásokat szerveznek az érdeklődő középiskolásoknak arról, hogy mire számíthatnak és mire készüljenek, hogy milyen mederben zajlik az oktatás az adott intézményben. Nyílt napok látogatásával számos értékes információ birtokába kerülhetsz. Fontos egyrészt a benyomás, amit maga az intézmény és a fogadtatás tesz rád. Ha elnyeri a tetszésedet, komoly motiváló erőt is adhat! Másrészt választ kaphatsz a kérdéseidre, továbbá felvilágosítást arról, hogy mennyit ér majd a diplomád, ha az adott kart vagy szakot választod. A nyílt nap tehát betekintést ad a felsőoktatási életbe, afféle kedvcsinálóként.

Az intézmények a legkülönbözőbb fórumokon hirdetik meg a nyílt napok időpontját, ez tehát nehezen kerülheti el a figyelmedet. Továbbá minden év december 15-ig megjelenik az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM) és az Országos Felsőoktatási Információs Központ gondozásában kiadott felvételi tájékoztató, amely a hazai felsőoktatás valamennyi intézményéről részletes információkkal, statisztikákkal szolgál. Ebben szerepelnek elérhetőségek is, ahol érdeklődhetsz a nyílt napok időpontjai felől. <http://www.okm.gov.hu/main.php?folderID=1436>

8. Miben tér el a főiskola és az egyetem a középiskolától?

A kérdés részletes megválaszolására a teljes fejezetünk sem biztosít elégséges keretet. Talán a „Próbáld ki és megtudod!” mondást idézhetnénk afféle frappáns válaszként. Mint arról korábban is esett szó, a felsőoktatási tanulmányaiddal együtt felnőtt életed is elkezdődik: az önállósodás folyamata, függetlenedés a szülőktől.

Egyre több kérdésben kell majd felelős döntést hoznod, többek között az időbeosztás kérdésében (szorgalmi- és vizsgaidőszak). Fel kell mérned, hogy mely lehetőségek iránt vagy érdeklődő, és mire elegendő a kapacitásod.

Számtalan tapasztalattal gazdagodsz a felsőoktatás éve alatt, vizsgarutint szerzel, kialakulnak majd olyan baráti körök, akikkel az egyetem után is tartjátok a kapcsolatot. Fontos a vizsgaidőszak és a stressz közösségépítő hatása. A vizsgák közeledtével mindenki szorult helyzetben érzi magát, s a hallgatók kölcsönösen segítenek egymáson.

Sokszor érzed majd, hogy igazán csupán magadra számíthatsz. Csak megerősíteni tudjuk azt a tézist, hogy mindenkinek megvan a saját útja, amit önmagának kell kitapasztalnia. Persze a nehézségek és a döntések csak évekkkel később szépülnek meg, de a szárnypróbálgatás és a felfedezés évei állnak előtted, amiket érdemes kihasználni. Szándékosan nem írjuk az „ezek a legszebb éveid” közhelyes kifejezést, mert tudatában vagyunk annak, hogy az egyetem nem sétagalopp. Változtatja, alakítja a hallgatókat, de talán ettől szép.

9. Önállósodás: átmenet a szülőktől függés és az önálló élet között, avagy a szabadság kérdése

Ez is azon kérdések egyike, amely elsőéves hallgatóként az újdonság erejével fog majd hatni Rád. Nem csak a felsőoktatási rendszer lesz majd új számodra, hanem a főiskolás, egyetemista élet, az új barátok, az új kihívások és a középiskolától eltérő követelményrendszer.

Ha az otthonodtól messzire kerülsz, előbb-utóbb szembesülsz azzal, hogy ritkábban tudsz hazajárni mint azelőtt, s sok szempontból magadra leszel utalva. Ezt azonban senki nem szokta traumaként megélni. Épp ellenkezőleg! Megérint a szabadság szele, az önálló élet, s az érzés, hogy – bár akik szeretnek, Veled lesznek és segítenek, ha tudnak – valamilyen szinten mégis magadra vagy utalva.

Persze óvatosan kell bánni ezzel a szabadsággal. Egyrészt anyagi okokból (gondoljunk itt a rendszeres és kimerítő bulizásra), másrészt az időbeosztás miatt is. Sokan nem tudnak mit kezdeni ezzel a szabadsággal, és beleesnek abba a csapdába, hogy időbeosztás és előzetes tervezés nélkül élik a „nagyvilági” egyetemista mindennapokat. Ennek azonban előbb-utóbb siralmas vége lesz, legkésőbb az első vizsgaidőszakban. Attól ugyanis, hogy megváltozik a számonkérés rendszere (ritkábbá válik, de szigorúbbá), ugyanúgy törekedned kell arra, hogy viszonylag rendszeres tanulási szokásokat alakíts ki. Fel kell mérned, hogy mennyi időre van szükséged egy tantárgy elsajátításához és a vizsgákra való eredményes felkészüléshez!

Újabb csapdahelyzetet jelenthet a barátok meggyőző érvelése: „Gyere már bulizni! Majd máskor tanulsz!” Nem szabad hallgatni a többiekre. Igenis Neked kell megtalálni a saját utadat, felfedezni, hogy mit hogyan tudsz eredményesen kialakítani az életben. S ha ez megvan, akkor jöhetnek a többiek: a barátok, a haverok, az ismerősök s persze a buli. Gondolj arra, hogy amikor be kell menned az egyetemre, hogy számot adj a tudásodról, nem lesznek ott a többiek, hogy segítsenek! Neked kell megküzdened a problémával, s Téged terhelnek majd a felkészületlenség következményei.

Nem könnyű összehangolni az önálló lét kérdéseit: az egyetemet, a főiskolát, az otthon és a szülőket, a barátot vagy a barátnőt, a megélhetést és az anyagi kérdéseket, a hobbit és a kötelezettségeket. Ismert mondás, hogy „arra van idő, amire szeretnéd”. Ez igaz, de csak ésszerű határokon belül. Nem érdemes túlhajszolni és túlvállalni magad, hisz előbb-utóbb rájössz: mindent nem lehet egyszerre.

Dönteni kell, sőt, sokszor kompromisszumot kell kötni: lemondani egy-egy buliról, kitartóan és sokat tanulni. Érdemes tehát nemet mondani bizonyos helyzetek-

ben, és az időt célszerűen, ésszerűen beosztani. Ha kellő önuralommal rendelkezél és képes vagy erre, akkor nem érhet semmi baj vagy kellemetlen meglepetés, ráadásul kiegyensúlyozottan élheted a mindennapjaidat. Ez nagyon sokat jelenthet, különösen egy stresszesebb időszakban, mint például a vizsgaidőszak. A szabadság csak akkor működik helyesen, ha józan belátással párosul!

10. Munkavállalás középiskola után

Több okból előfordulhat, hogy a középiskolás évek után nem vagy nem azonnal szeretnél a felsőoktatás rendszerébe lépni. Ez esetben érdemes gondolkodni a munkavállaláson, és alaposan mérlegelni a lehetőségeket. Munkavállalás diploma nélkül is kínálkozik bőséggel, de meggyőződésünk szerint nem érdemes végleg lemondani a diploma megszerzésének lehetőségéről. Kétségtelen azonban, hogy kell a jó szakmunkás is! Te döntesz.

Hatalmas ugyanis a verseny a munkaerőpiacon, és a képesítés ilyenkor jól jön. Egyre általánosabbá váló tendencia, hogy a tapasztalat, a gyakorlat „papír” vagyis végzettség nélkül önmagában kevés. Nem egy esetben találkozhatunk a másik véglettel is, nevezetesen azzal az esettel, amikor a diploma mögött nincs érdemi tudás, sem gyakorlat. Ezeknek egy biztos megoldása van: mind a képesítés, mind a gyakorlat megszerzése.

Természetesen nem várható el, hogy a kettő együtt történjen, hiszen kevés fiatalnak van kapacitása az egyetem mellett intenzíven dolgozni avagy a teljes munkaidő letöltése után egyetemre járni. De ha már úgy döntöttél, hogy a munkában próbálsz kiteljesíteni magad, akkor is érdemes a távolabbi jövőbe tekinteni, s akár levelező vagy esti tagozaton képesítést szerezni. Ha ez a diploma az általad végzett munkához szervesen kapcsolódik, növeled annak az esélyét, hogy munkahelyeden hosszú távon megbecsült munkatárssá válj!

11. Jogviszony

Sokan aggódva gondolnak arra a pár hónapra, amikor a középiskola már véget ér, de a felsőoktatási tanulmányok még nem kezdődtek el. Ilyenkor egy átmeneti jogi helyzet alakul ki, hiszen már nem vagy középiskolás, de még nem vagy egyetemista sem. Ezen státus kapcsán számtalan rémhír terjeng a diákok között.

Középiskolai diákigazolványoddal folyamatos a jogviszonyod ebben az ideiglenes periódusban, ősszel pedig elkészül a főiskolai, egyetemi diákigazolványod.

12. Bankszámla, bankkártya

Felnőtt életteddel szükségszerűen együtt jár a bankszámla nyitása és a bankkártya igénylése. Alaposan mérlegelj a döntés előtt! A felsőoktatási intézmények jelentős része szerződéses viszonyban áll valamelyik pénzintézettel, amely a sikeres felvételt követően azonnal megkeres majd Téged, hogy miért érdemes épp az ő szolgáltatását igénybe venni.

Nincs olyan pénzügyi konstrukció vagy szolgáltatás, amely mindenki egyéni igényeit képes kiszolgálni, ezért javasoljuk, hogy mielőtt igent mondasz egy ajánlatra (a többiek erre nem is gondolva valószínűleg ezt fogják tenni!), előbb járj utána az egyéb lehetőségeknek, és nézz utána a más pénzintézetek nyújtotta megoldásoknak. <http://www.gallup.hu/Gallup/orszagkep/020327.htm> Könnyen lehet, hogy találsz egy sokkal kedvezőbb ajánlatot, ami személyre szólóbb.

Ma már létezik olyan országos rendezvény, amely éppen a pénzpiac által jelenleg kínált lehetőségekkel foglalkozik, külön súlyt fektetve a fiatalok, diákok és pályakezdők igényeire. <http://www.penzexpo.hu>

Bankkártyád segítségével könnyebben intézheted majd a pénzügyeidet. Bankszámlára pedig hallgatói éveid alatt azért lesz szükség, mert ide utalják azokat az összegeket, amelyekre különböző jogcímenen jogosult lehetsz. Ilyenek például a diákhitel (amennyiben igényled ezt a lehetőséget), a lakhatási, szociális vagy egyéb támogatások.

13. Támogatások, ösztöndíjak

Felsőoktatási hallgatói jogviszonyod létrejöttével jogosulttá válsz arra, hogy különféle támogatásokat és az intézménytől származó egyéb juttatásokat igénybe vedd. Persze első lépésben itt is körül kell nézni és informálódni, hogy milyen lehetőségek adóttak, s aztán amit csak lehet, érdemes megpályázni. <http://www.gondola.hu/cikk.php?szal=41665> Igaz, hogy megfelelő utánajárás szükséges, de veszítéssel nincsen. Ha sikeresen pályázol, azzal megkönnyítheted – elsősorban anyagi szempontból – a tanulmányaid folytatását.

Az intézmények többségében igényelhető úgynevezett lakhatási támogatás, szociális támogatás, valamint jegyzettámogatás. A feltételek persze intézményenként változhatnak. Van, ahol a jegyzettámogatás például alanyi jogon jár mindenkinek, egyenlő (de ebből kifolyólag csekélyebb) mértékben.

A lakhatási és szociális támogatás igénylése pedig általában az intézmény által kibocsátott igénylő lapon történik, melyhez különféle mellékleteket kell csatolni. Így például a családban egy főre jutó jövedelem igazolását, egyes hivatalos irataid fénymásolatát, a hallgatói jogviszonyod igazolását (amit szintén a főiskola/egyetem bocsát ki). Egyéb személyes vagy anyagi körülményeket érintő kérdésekben is nyilatkoznod kell. Amennyiben a pályázatod sikeres, az intézmény havi rendszerességgel utalja a megítélt összeget az általad megadott bankszámlára.

Az ösztöndíj elnyeréséhez csak a rátermettség igazolása szükséges. Ösztöndíjra akkor vagy jogosult, ha jó eredménnyel folytatod a tanulmányaidat és sikerül félév végére a meghatározott átlagot elérned. Az intézmény minden félév végén ösztöndíjsávokat állapít meg, s attól függően, hogy átlagod mely sávba tartozik, havi rendszerességgel meghatározott újabb összeget utal át Neked. Már a legalsó sáv eléréséhez is nagyon jól kell teljesíteni, így ha ösztöndíjat szeretnél kapni, az első perctől kezdve komolyan kell vened a tanulást. Az ösztöndíj azonban nem elérhetetlen, hiszen ha kitartóan és szorgalmasan tanulsz, jogosult leszel rá. Kiemelkedő tanulmányi eredmény esetén akár köztársasági ösztöndíjas is lehetsz, ami nagy tiszteletet és megbecsülést jelent országos szinten is, nem beszélve arról, hogy ez jelentősebb anyagi honoráriummal is együtt jár.

Az ösztöndíjak egy részének elnyerése a külföldön folytatott tanulmányokhoz szükséges. Ilyen például az úgynevezett ERASMUS program, melyre kimagasló tanulmányi eredménnyel jelentkezhetsz. Ha sikerrel jársz, néhány hónapig akár külföldi intézményben is folytathatod tanulmányaidat, s a költségeid és kiadásaid jelentősebb részét a program finanszírozza. <http://ects.btk.ppke.hu/magyar/HunFAQ.htm> Ehhez sok kitartásra és kiemelkedő tanulmányi eredményre van szükséged – de nem lehetetlen! Gondolj arra, hogy amikor állást keresel, nagyon jól mutat majd az önéletrajzodban a külföldi tanulmányok feltüntetése. Nem beszélve arról, hogy kiváló lehetőséget kapsz arra, hogy kicsit körülnézz a világban és fejleszd a nyelvtudásod, ami szintén alapvető feltétele a sikeres álláskeresésnek.

Ösztöndíjakról és az Európai Unió nyújtotta külföldi tanulási lehetőségekről könyvünk *6. fejezetében* részletesebben is olvashatsz.

14. Kollégium vagy albérlés?

Ismét egy jelentős mérlegelést igénylő kérdés, melynek megoldásán időben el kell gondolkodni. Nem mindegyik felsőoktatási intézmény biztosít a hallgatói számára kollégiumi elhelyezést. Azok az intézmények, amelyek ezt lehetővé teszik, viszonylag kedvező áron tudnak elhelyezést biztosítani. Ez az egyik legfőbb érv, ami a kollégium mellett szól.

A másik meghatározó tényező, hogy a kollégiumban rövid idő elteltével kialakulnak nagyszerű közösségek, és kibontakozik a közösségi élet. Ennek egyrészt jelentős személyiségformáló hatása lehet, másrészt felgyorsul és hatékonyan működik az információáramlás.

Különösen a vizsgaidőszak közeledtével válik igazán értékessé egy-egy „füles” a zárthelyi dolgozatok kapcsán, avagy elkezdnek terjedni különféle, a felkészülést segítő jegyzetek és segédanyagok. Ilyenkor hasznos, ha Te is részese vagy a körforgásnak.

A közösségi élet persze tagadhatatlanul nem csak a tanulás, hanem a kikapcsolódás, a bulik idején is aktív. Ha voltál már kollégista, ismered a szituációt. A pihenés és a lazulás „intézményesül” egy-egy ilyen helyzetben, ám ennek megvannak a maga hátulütői is. Például, ha Neked nyugodt körülmények között, hatékony tanulásra van szükséged. Ezt a kollégium sajnos nem minden esetben tudja biztosítani. Ki kell hogy alakítsd magadban a belső hangot, ami figyelmeztet, hogy Neked már tanulnod kell, még akkor is, ha a többiek esetleg javában buliznak. Kellő akaraterővel persze mindez nem jelenthet problémát, mégis, ilyen helyzetekben könnyen elcsábul az ember.

Amennyiben nem voltál még kollégista (esetleg nem is szeretnél az lenni), vagy talán tartasz a fent vázolt csábítástól, abban az esetben feltétlenül azt javasoljuk, hogy inkább albérletet keress. Első évben, amikor feltehetőleg még egyedül vagy és nincs ismerősöd vagy kialakult baráti köröd, akkor egyedül kell keresned. Később aztán átrendeződnek a viszonyok, és lakhatsz már jó barátokkal is.

Az albérlet keresése során a két legfontosabb szempont a lakás elhelyezkedése és az ára. Nyilván érdemes az egyetemhez vagy főiskolához viszonylag közel eső helyen keresgélni, hiszen sok értékes időt megspórolhatsz azzal, ha nem mennek el hosszú órák az utazással. Különösen igaz ez arra az esetre, ha napjában többször ingázol az intézmény és a lakásod között. A másik fő szempont az ár és a lakások állapota, ami alapos mérlegelést igényel, hiszen jelentős különbségek mutatkoznak. Ezért fontos, hogy a végleges választás előtt több helyet nézz meg, s csak ezután válaszd ki azt, amelyik igazán ideális!

Ha albérletben gondolkodsz, javasolt már a sikeres felvételi után rövidesen elkezdni a keresgélést. Interneten böngéssz hirdetéseket, és vezess listát a különböző lehetőségekről Word-ben vagy Excel-ben! A többiek is keresgélni fognak, és nem lenne szerencsés, ha Te már csak a megmaradt helyekből válogathatnál. Érdemes a bérleti szerződést aláírás előtt alaposan tanulmányozni, hogy milyen feltételekkel költözhetsz be az albérletbe, és hogy ezek számodra elfogadhatók-e. Különösen figyelj az esetleges felmondási idő hosszára, a kaució (foglaló) összegére, és egyéb járulékos költségekre!

Nyilván az ember a hosszabb távú tartózkodás szándékával költözik be egy lakásba. Ha úgy érzed, hogy ez nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, merj váltani, és indulj tovább! Sajnos ma már semmit nem lehet teljesen biztosra venni, és ha nem érzed jól magad, esetleg csalódtál a lakásban, a feltételekben vagy épp a lakótársakban, nyugodt szívvel állj odébb. Elég nagy luxus lenne pénzt kiadni egy olyan szolgáltatásért, amiben ráadásul csalódnod kell. Előbb-utóbb biztosan megtalálsz a helyed, és ne csüggedj el, ha ez nem sikerül első próbálkozásra!

15. Előrehaladás az egyetemen, főiskolán

1

Több ízben említettük már az előrehaladás lépéseit és a tapasztalatszerzés fontosságát, most mégis érdemes áttekinteni ennek leglényegesebb vonatkozásait. Tény, hogy az újdonság ereje a felsőoktatási szférában eltöltött első évben hat majd Rád a leginkább. Talán ez a legszebb év, hiszen a hallgató szíve tele van ábrándokkal, tervekkel, illúziókkal, ami persze így van rendjén.

A beilleszkedés folyamata, az új rendszer megismerése, a kapcsolatépítés kiemelkedően fontos ebben a folyamatban, s persze nem is tudsz belőle kimaradni. Észre sem veszed a változásokat, hiszen ösztönösen alkalmazkodsz – optimális esetben.

A helyes időbeosztáson túl érdemes nyitottnak lenni minden új lehetőség iránt: legyen az egyetemen belüli elfoglaltság vagy éppen munka. Az évfolyamok általában fokozatosan nehezednek, s az egyre nagyobb terhelés mellett késztetést érzel arra, hogy valamilyen konkrét irányba elindulj: legyen az szakosodás vagy egy adott terület alaposabb ismerete. Az első évben a legnagyobb a szabadság. Talán elcsépeltnek és a nehéz helyzetekben groteszknek hangzik az a mondás, hogy „ezek a legszebb éveid”. Mégis van benne igazság, akárcsak abban, hogy a felsőoktatás éveit alatt olyan kapuk nyílnak meg előtted, amelyek soha máskor.

A kérdés persze az, hogy hajlandó vagy-e belépni ezeken a kapukon, és megismerni a lehetőséget. Hidd el, megéri! Persze az út nem egyszerű. Sokszor érzed úgy majd, hogy a helyzetek igazságtalanok vagy szervezetlenek, de közösségben igyekezni kell alkalmazkodni a szabályokhoz annak érdekében, hogy ne uralkodjon el a káosz. Ahogy haladsz előre, évről évre könnyebben viseled majd az egyébként egyre nagyobb szellemi terhelést.

Ezt ugyanis meg lehet szokni, csak a jókedv és a pozitív hozzáállás ne hagyjon el! A szellemi kapacitásod mellett türelemre is szükséged lesz: sorban állás a tanulmányi osztály előtt az ügyek intézésekor, évközi kötelezettségek teljesítése (beadandó dolgozatok, zárhelyi dolgozatok, évfolyam- és szakdolgozat, nyelvvizsga megszerzése és egyéb követelmények), vizsgák és utóvizsgák, adminisztrációs feladatok. Mindemellett folyamatosan résen kell lenned, hogy értesülj a lehetőségekről, kedvezményekről vagy éppen a legjobb vizsgaidőpontokról!

Az információáramlás nagyon aktív a felsőoktatásban, nem árt azonban ellenőrizni azok hitelességét. Sajnos az egyetem és főiskola falai között sok alaptalan pletyka kering, amelynek célja a megfélemlítés vagy valótlan állítások terjesztése. Ezért érdemes rendszeresen bejárni az órákra és a számonkérésekre, mert az a biztos, amit személyesen hallasz és amiről meggyőződsz.

A következő nagy lépés a vizsgarutin megszerzése. Ez kétséget kizáróan első évben a legnagyobb kihívást jelentő feladat. Noha korántsem a legnehezebb vizsgákkal fogsz találkozni ebben az évben, a nehézséget mégis az jelenti, hogy fel kell mérned az erődöt: mire mennyit kell tanulni, hogyan érdemes vizsgázni. Szép lassan kialakulnak a vizsgázási szokásaid. Biztosíthatlak: nincs két egyforma ember, és nincs mindenkinél általánosan bevált módszer e téren. Itt is magadra vagy utalva. Ez persze nem azt jelenti, hogy nem érdemes a tapasztaltabb felsőbb évesek tanácsait megfogadni, de a döntéseket mindig Neked kell meghozni.

A legtöbb intézmény figyelembe veszi a tanrend összeállítása során a golyákra nehezedő súlyt, ezért fokozatosan szoktatnak hozzá a rendszeres tanuláshoz, vala-

mint az egyre nagyobb mennyiségű és összetételében is sűrűbb anyagok elsajátításához. Minden évben megfogalmazod majd, hogy az előző év mennyivel könnyebb volt, pedig akkor azt hitted: ennél nem lehet nehezebb. A legfontosabb, hogy higgy a sikerben: abban, hogy bátran és okosan tudod venni az akadályokat. Abban, hogy Te sem vagy gyengébb, mint a többiek, s ha ők meg tudják csinálni, akkor Te is!

Természetesen a felkészültség mellett nagyon sok múlik egyéb, szubjektív tényezőkön, amelyeket sajnos nem lehet befolyásolni. Ilyen a vizsgáztató tanár az-napi kedélyállapota, a Te hangulatod, a szimpátia, a kihúzott vizsgatétel nehézsége a számodra és számtalan hasonló tényező. Ez persze nem jelenti azt, hogy „úgysem a tudás számít” alapon jársz vizsgázni. A szerencse sokat jelent, de nem szabad kísértésbe esni és visszaélni vele, hiszen „addig jár a kórsó a kútra, míg el nem törik”.

Ha tisztességesen felkészülsz egy-egy vizsgára, és minden Tőled telhetőt megteszel, akkor már nagy baj nem érhet. S ha valami miatt mégsem sikerül, az nem Rajtad múlik, s legközelebb majd több szerencsével jársz! Különösen a szóbeli vizsgákon számít sokat a megjelenés és a fellépés: elegánsan, csinosan kell megjelenni, és határozottan előadni a tudásod. Nem baj, ha hiányos, sok esetben az sem baj, ha kevés, de azt a kevés tudást is azzal a hittel kell előadni, hogy ez Neked nagyon megy. Így nem csak a vizsgáztatót, de önmagadat is meg tudod győzni arról, hogy sikeres vagy. Ez önbizalmat ad, és könnyebben veszed az akadályokat.

16. Informatika a felsőoktatásban

Komoly váltást jelent a felsőoktatás a középiskolához képest ebben a témában is. Nem kétséges, hogy legalább alapfokú felhasználói ismeretekkel már rendelkezel, hiszen az információs társadalom korában élünk. Jelen pillanatban talán ez még az egymással való kommunikáció legváltozatosabb formáiban nyilvánul meg. A felsőoktatásban ennél egy kicsit komolyabb szinten kell majd bekapcsolódnod a felhasználói körbe. Ijedtségre persze semmi ok, alapkérdésekről van szó, mégis olyanokról, melyek szükségessé teszik az egyes ismeretek és készségek elsajátítását.

Számos intézmény – kartól és szaktól függetlenül – oktatja az alapvető felhasználói ismereteket és programokat. <http://ikportal.extra.hu>; <http://www.informatikakepzes.hu> Gondolunk itt elsősorban szövegszerkesztésre és táblázatkezelésre, kommunikációs csatornák és egyéb hasonló programok ismeretére. Hol lehet erre szükséged? Szinte mindenhol. Példaként említhetjük a különféle jegyzetek letöltését és kinyomtatását, hozzáféréseket, ezek elektronikus továbbítását, beadandó dolgozatok, évfolyam- és szakdolgozatok begépelését, statisztikák és kimutatások készítését.

Az informatika másik fontos kapcsolódási pontja szorosan összefügg a tanulmányokkal. Minden felsőoktatási intézményben használatos egy informatikai rendszer, amely a hallgatói jogviszonnyal kapcsolatos valamennyi adatot és dokumentációt magában foglalja. Ennek két alaptípusa a Neptun és az ETR (Egységes Tanulmányi Rendszer). Ez tartalmazza a személyes adatokat, a bankszámla információkat, s valamennyi adminisztratív tevékenységet ezen keresztül fogsz Te magad is végezni. A programba felhasználónév és jelszó segítségével léphetsz be, és megtekintheted a saját, személyes felületedet.

Ezen a rendszeren keresztül történik többek között a tantárgyak felvétele minden szemeszterben, továbbá a vizsgákra jelentkezés, s a megszerzett minősítéseket is itt rögzítik. A személyes adatok között a bankszámlaszámnak különös jelentősége van. Az egyetem ezen keresztül utalja a különféle kifizetéseket a számládra, ezen keresztül tudsz Te is különféle tranzakciókat végrehajtani, kezdve az utóvizsgadíj befizetésétől egészen a halasztott félévek bejelentéséig. Olyan ez, mint egy központi nyilvántartó rendszer. A felhasználónevet az egyetemtől kapod, jelszót pedig Neked kell készítened, s itt nyilván figyelni kell a titokvédelmi szempontokra is!

Ez a rendszer – akárcsak a leckeönnyv vagy más néven index – mintegy elektronikus nyilvántartásként végigkíséri a főiskolai, egyetemi tanulmányaidat. Ezzel is mielőbb meg kell ismerkedned, és óvatosan kell kezelned. Különösen a tárgyfelvétel és a vizsgákra jelentkezés időszakában fogsz sokat találkozni a Neptun vagy az ETR fontosságával, amikor mindenki egyszerre rászabadul a rendszerre a jó helyek és jó vizsgaidőpontok reményében. Ez még a jövő küzdelme, de érdemes időben felkészülni rá.

17. Munkavállalás a felsőoktatás éve alatt

Számos diák szereti kipróbálni magát a munkavégzésben már a főiskola vagy az egyetem éve alatt. Ez igen derék, bár sok szempontból kockázatos vállalkozás. Dicséretes, sőt, sok esetben szükséges, hogy a diák valamelyest hozzájáruljon a tanulmányi költségekhez, de nem mindegy, hogy ezt milyen áron teszi.

Tekinthetjük a munkát szárnypróbálgatásnak, amikor megtetszik Neked valamilyen terület, amiben szeretnéd kipróbálni és kiteljesíteni magad. Ilyenkor szükséges, hogy legyen Benned egészséges önkontroll, és tedd fel magadban a kérdést: mi az, ami még belefér az időmbe és kapacitásomba, és mi az, ami már nem? Készíts időbeosztást számítógépen! Használd ehhez az Excelt. Ezzel táblázat vagy esetleg diagram formában is csoportosíthatod. MS Outlookban is összeállíthatod időtervet, amely egyben lehet az órarended is!

Lényeges, hogy próbáld a teendőid között fontossági sorrendet kialakítani, és hogy ebben a sorrendben a tanulmányok az első helyet foglalják el, még akkor is, ha az adott pillanatban úgy érzed: több értelme van a munkának. A munkafeltételek ugyanis sokszor változnak, és amíg nincs a kezeden diploma, még jobban ki vagy téve e változások és kockázatok hatásainak.

Ha megszerzed a képesítést, és emellett sikerül megtalálnod a megfelelő munkát is, akkor elmondhatod, hogy győztesként kerültél ki a megpróbáltatásokból. Sokan vállalnak diákmunkát, ma már nagyon sok szervezet tesz ajánlatokat: <http://www.universitas.hu>; <http://www.rebusz.hu>; <http://www.muisz.hu/diakmunka/aktualis.php>

Vannak, akik az egyetemi tanulmányaikhoz kapcsolódóan gyakorlatra mennek, és beletanulnak a leendő szakmájuk fortélyaiába. S persze magas azon diákok száma is, akik a kihívást keresik: egy-egy új területtel próbálkoznak, a kíváncsiság hajtja őket.

Azért érdemes megpróbálni – ésszerű határok között – a munkát, mert felfedezheted a saját erőfeszítésekkel megkeresett pénzt, az első fizetés élményét. Ekkor tudod igazán értékelni és magadénak érezni azt, amit elértél vagy megalkottál. Ismételt

hangsúlyozzuk azonban, hogy semmilyen szempontból nem éri meg a munka miatt elcsúszni az egyetemmel! Ennek az egyszerű oka, hogy egy plusz év az egyetemen sajnos jelentős többletköltséggel jár. Nappali tagozat mellett nem tudsz teljes munkaidőben dolgozni, így nem tudod előteremteni a különbözet árát. Dolgozol, mégis veszteségesen jössz ki a helyzetből: ez a munkavállalás nagy csapdája, amit mindenképp érdemes végiggondolni, mielőtt bármi kötelezettséget vállalsz e téren.

A diplomához szükséges szakmai gyakorlat sok intézményben nem csak ajánlott, de egyben kötelező is. Ha tehát komolyan érdeklődsz a leendő szakmád kihívásai iránt, érdemes már az egyetemi, főiskolai évek alatt a gyakorlatban is kamatoztatni az elméletben megszerzett tudásodat.

A gyakornokokat és pályakezdőket az esetek többségében szeretettel és szívesen fogadják, persze nem túl kedvező anyagi feltételekkel. Valahol meg kell alapozni a jövőt, de megfelelő kitartással viszonylag rövid idő alatt sok mindent megtanulhatsz, ha igazán akarod!

18. Mi a teendő, ha a választott intézmény nem váltja be a hozzá fűzött reményeket?

Újabb összetett kérdés. Rendkívül sok kiváltó okot említhetünk. Optimális esetben persze ez nem következik be, de vannak olyan előre nem látható jelenségek, amelyek miatt mégis előfordul. Az első kérdés, amit ennek kapcsán mérlegelni kell, hogy mikor döbben rá a diák arra, hogy nem az a terület érdekli, amelynek alapján diplomát kapna. Ha ugyanis időben kiderül, akkor többféleképpen orvosolható a probléma.

Az ok lehet egyrészt az, hogy a tanulmányi- és vizsgakötelezettségeknek nem képes elégséges szinten eleget tenni. A másik ok pedig az érdeklődés hiánya. Ha ezek a tényezők viszonylag korán megjelennek, nem késő elhagyni az intézményt, s máshová felvételizni. Ezt inkább tanulópénznek, mintsem elpazarolt időnek kell fel fogni, hiszen amíg nem kezded el az egyetemet, nem láthatod előre annak pontos összetevőit, bármilyen részletesen informálódsz a tanévkezdést megelőzően.

Mint azt korábban hangsúlyoztuk, kiemelkedően fontos a tapasztalás és a saját, önálló út megtalálása. S ha ez nem sikerül, hatékony lépéseket lehet tenni. Az sem ritka eset, hogy a hallgató a félévek előrehaladásával fokozatosan jön rá arra, hogy nem abból szeretne megélni, nem azzal szeretne a későbbiekben foglalkozni, amit tanul. Ettől persze még tud jól teljesíteni az egyetemen vagy főiskolán, és nincs veszélyben a hallgatói jogviszonya sem, csak éppen az érdeklődés hiányzik. Ez a nehezebb kérdés, hiszen negyed- vagy ötödévben senkit sem ildomos az „abbahagyásra” biztatni, hiszen addigra az egyetemista a küzdelmek nagy részén túl van. Ilyen esetben az érintetteket kitartásra buzdítjuk.

Nem ritka jelenség, hogy a hallgatóból „pályaelhagyó” lesz, vagy nem azzal foglalkozik majd, amit tanult, s talán ez így is rendjén lehet. Manapság nagy intenzitással változnak a munkaerő piaci viszonyok s ezzel együtt az igények. A diploma viszont biztos pont. A diplomával kenyér van a kezében. Olyan támasz ez, ami még akkor is mentőövet jelenthet számodra, ha az adott pillanatban úgy érzed: nem sok hasznát veszed majd az életben. Sosem tudhatod előre, mikor lesz szükséged egy ilyen értékre.

Ne feledd: a diplomáért meg kell küzdeni, s ebből kifolyólag is, az értéke igen magas lehet! Ezért arra biztatlunk, szerezd meg az aktuális, folyamatban lévő diplomát, s ha ez megvan, talán más színben látod majd a helyzetet. Vizsgaidőszakban nagy a stressz és sokszor a pesszimizmus, nyilván senki nem tanul szívesen annak tudatában, hogy folyamatosan számot is kell adni erről. Záróvizsgák után viszont összeáll a kép, nincs több vizsga, s kezdedben a képesítés, amiért megdolgoztál. S ha még ekkor is úgy látod: nem erre kívánod alapozni a jövődet, még mindig ott a lehetőség, hogy elkezdj olyasmivel foglalkozni, amiről biztosan tudod, hogy a szíved vágya. Megoldás: a másoddiploma megszerzése.

Ennek számtalan előnye van. Ki kell emelnünk azt a tényt, hogy manapság a diplomával is sok esetben igen nehéz elhelyezkedni, bármilyen területről is legyen szó. A küzdelmek tehát nem szűnnek meg a főiskola vagy egyetem befejeztével, sőt: igazán akkor kezdődnek! Ha viszont két diplomád van – tegyük hozzá, két elismerten jó diploma – ez azt tanúsítja, hogy két olyan terület is van, amit magas szinten elsajátítottál. Ebből lehet következtetni a széles érdeklődési körödre és magas képzettségedre is. Mindez pedig nagy előnyt jelent az álláskeresés során.

Semmiképp nem szabad tehát kétségbe esni vagy távlatokat nem látva elszomorodni. A lehetőségek száma végtelen, csak légy figyelmes, és mérd fel a saját igényeidet, képességeidet! Kísérletezz és tapasztalj! Ez a biztos boldogulás kulcsa.

19. Állásbörze

A következő lépés az állásbörzék látogatása, amely már a felsőoktatásban eltöltött éveid során válik egyre fontosabbá. A börzéken a legkülönbözőbb cégek és szervezetek jelennek meg standjaikkal, álláslehetőségeket kínálva. Kiváló alkalmat nyújthat ez arra, hogy fel-mérd a z

aktuális igényeket, s levond a következtetéseket: mennyit ér jelen pillanatban a tudásod. Szükséges-e tovább képezned magad avagy kiegészíteni, kibővíteni a meglévő ismereteidet annak érdekében, hogy eredményesen szerepelhess a munkaerőpiaci versenyben?

Kapcsolatépítésre is kiváló lehetőség az állásbörzén való részvétel. Talán a legváratlanabb pillanatban csörren meg a telefonod, mert egy cég érdeklődik az átadott önéletrajzod alapján a képességeid és tudásod iránt. Érdemes élni ezekkel a lehetőségekkel, hiszen nem követelnek nagy áldozatot. Ráadásul kikapcsolódásként, a szabadidő hasznos eltöltéseként is szolgálhat egy ilyen program, közösen a barátokkal. Még az is lehet, hogy együtt tudtok elindulni, ami kellemes élménnyé teheti az álláskeresést!

20. Itthon vagy külföldön vállaljak munkát?

A külföldi munkavállalás sokak számára nagy kihívást jelent. Nem feltétlenül a pénz a legfőbb mozgatóerő ebben a kérdésben. Külföldön töltött idő hasznos lehet például abból a szempontból is, hogy lehetőséged nyílik idegen nyelvek tanulására és gyakorlására, továbbá idegen országok szokásait, kultúráját is megismerheted.

Ha mégis főként a pénzkeresés motivál, és kapsz egy nagyon jónak tűnő ajánlatot, akkor feltétlenül fontos utánaszámolni annak, hogy költségek szempontjából ➤

MIBEN SEGÍTHET A SZÁMÍTÓGÉP?

Nagyon fontos, hogy önálló életedben megszokd, hogy bevételeidet és kiadásaidat előre tervezhetően vezeted. Erre talán a legalkalmasabb mód egy táblázat Microsoft Excelben, ahol a különböző pénzügyi függvények segítségével akár a befektetett pénzed kamatját is előre kiszámolhatod. Ha komolyabban szeretnéd vezetni kiadásaidat, használd a Microsoft Money szoftvert. <http://www.microsoft.com/money/default.aspx>

<http://www.microsoft.com/money/default.aspx>

A családi fészekből való kirepülés után fontos, hogy továbbra is tartsátok a kapcsolatot. A Windos Live szolgáltatás erre több lehetőséget is ad, a levelezéstől a csetelésen vagy a blogíráson keresztül a videotelefonálásig. Látogasd meg a <http://get.live.com/> vagy a <http://home.live.com> oldalakat!

A szülők mindig szívesen néznek fényképeket. Töltsd fel digitális képeidet a Windows Live Fotótárba (<http://get.live.com/>), vagy írd belőlük asztali DVD-n lejátszható lemezt. A Windows Vista Ultimate képes erre.

Az felsőoktatásban való érvényesüléshez elengedhetetlen az évfolyamtársakkal való folyamatos kapcsolattartás. Ehhez nyújtanak segítséget a kapcsolati háló alkalmazások (mint a www.iwiw.hu, a www.myvip.com vagy a www.facebook.com) és a Windows Live szolgáltatás (<http://get.live.com/>).

És még egy fontos dolog, ha eddig nem sikerült, tanulj meg 10 ujjal gépelni!

